

Unia Europejska John Pinder, Simon Usherwood

Książka przystępnie wyjaśnia, czym jest Unia Europejska oraz jak kształtowało się jej oblicze i co miało na to wpływ. Omówiony został przebieg integracji europejskiej w różnych wymiarach od zakończenia II wojny światowej aż po rok 2007, w tym droga do jednolitego rynku i wspólnej waluty oraz towarzyszące tym procesom reformy instytucjonalne. Autorzy przedstawiają dotychczasowe sukcesy i porażki Unii Europejskiej, pokazując jednocześnie najważniejsze problemy, z jakimi będzie ona musiała uporać się w XXI wieku, związane m.in. z dalszym poszerzeniem oraz rolą w Europie i świecie.

Spis treści

Przedmowa

Rozdział 1

Czym jest Unia Europejska?

Trwały pokój

Potęga gospodarcza i dobrobyt

Teorie i podejścia

Rozdział 2

Jak powstała Unia Europejska?

Lata 50. - traktaty założycielskie

Lata 60. - Charles de Gaulle kontra federaliści

Pierwsze poszerzenie i lekkie zacieśnienie Wspólnoty

Jednolity rynek, projekt traktatu o Unii Europejskiej, poszerzenie na południe

Traktaty z Maastricht i Amsterdamu oraz kolejne poszerzenie

Poszerzenie na wschód, traktat nicejski i konstytucja

Rozdział 3

Jak wygląda system rządzenia Unią Europejską?

Rada Europejska i Rada

Parlament Europejski

Komitet Ekonomiczno-Społeczny i Komitet Regionów

Komisja Europejska

Trybunał Sprawiedliwości

Subsydiarność i elastyczność

Obywatele i ich prawa

Traktat reformujący UE

Rozdział 4

Jeden rynek, jedna waluta

Jednolity rynek

Unia celna, polityka konkurencji

Program budowy jednolitego rynku

Jedna waluta

Mechanizm kursowy i stabilność monetarna

Cel unii gospodarczej i walutowej

Kwestie związane z unią gospodarczą i walutową

Rozdział 5

Rolnictwo, regiony i budżet, czyli spory o pieniądze

Rolnictwo

Wysokie ceny i brytyjski rabat

Etapy reformy
Fundusze strukturalne i spójności
Fundusz Społeczny i Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
Fundusze strukturalne a rozszerzenie
Budżet
Własne zasoby
Płatności netto
Rozdział 6
Polityka społeczna i ochrony środowiska
Polityka społeczna
Rynek pracy - elastyczny czy regulowany?
Polityka ochrony środowiska
Rozdział 7
Obszar wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości
Maastricht i trzeci filar
Amsterdam i pierwszy filar
Czymże jest nazwa?
Rozdział 8
Wielka potęga cywilna... i co poza tym
Zewnętrzne stosunki gospodarcze
Polityka zagraniczna
Bezpieczeństwo
Rozdział 9
Unia Europejska a reszta Europy
Integracja Europy Zachodniej
Rozszerzenie na wschód
Europa Południowo-Wschodnia
Rosja i WNP
Turcja
Rozdział 10
Unia Europejska w świecie
Wspólnota jako wielka potęga handlowa
UE, jej sąsiedztwo i kraje rozwijające się
Azja, Ameryka Łacińska i ogólne preferencje
System walutowy
Bezpieczeństwo - utrzymanie pokoju i zmiany klimatyczne
Rola UE w świecie
Rozdział 11
Co dalej z Unią?
Czy uprawnienia i instrumenty są adekwatne do celów?
Instytucje: na ile skuteczne, na ile demokratyczne?
Elastyczność kontra federacyjność
Źródła
Kalendarium 1946-2007
Słowniczek

Fragment

Przedmowa

Według niektórych to Shaw, według innych Wolter przeproszał za to, że napisał długi list, bo nie miał czasu, żeby napisać krótki. Najpewniej i jedni, i drudzy mają rację. To samo dotyczy

niniejszej książki. Wymóg zwięzłości to uciążliwe ograniczenie, gdy trzeba objaśnić tak złożone zjawisko jak Unia Europejska. Zasadnicza trudność polega na zawężeniu pola widzenia do rzeczy najistotniejszych. John Pinder obserwował rozwój Wspólnoty, a później Unii, od momentu jej powstania, czyli przez ponad pół wieku. Przez ten czas zgromadził obszerny zbiór informacji i koncepcji, z którego należało wykroić to, co w takiej książce niezbędne. Stosunkowo wcześniej uznał, że najlepiej byłoby, gdyby proces integracji europejskiej zmierzał krok po kroku w kierunku federacji, i nie znalazł powodów, by zmienić zdanie. Idea federacji bynajmniej nie zmierza do wyrwania narodów europejskich z ukształtowanego przez wieki środowiska i przesadzenia na zupełnie nowy grunt, lecz do wypracowania modelu współpracy umożliwiającego sprawne przewycięzanie wspólnych problemów z poszanowaniem zasad demokracji. Ta wizja nieuchronnie oddziaływała na wybór zagadnień dokonany przez J. Pindera. Simon Usherwood reprezentuje wprawdzie odmienne spojrzenie, ale rozbieżności nie są na tyle istotne, by przeszkadzały we wspólnej pracy.

Celem książki jest przedstawienie Unii Europejskiej w sposób umożliwiający myślącym czytelnikom - niezależnie od tego, czy skłaniają się ku podejściu federalistycznemu, czy międzyrządowemu - samodzielną ocenę funkcjonowania Unii i określenie własnego stanowiska w kwestii kierunku, w którym powinna podążać. Autorzy starali się przy tym nie pominąć żadnego istotnego faktu.

Na specjalne podziękowania autorów zasłużyli Iain Begg, Andrew Duff, Nigel Haigh, Christopher Johnson, Jörg Monar i Simon Nuttall; pracownicy Oxford University Press wykazali się ogromną sprawnością połączoną ze zrozumieniem potrzeb autorów. Czytelnik nie powinien ich za nic winić, jeśli nie spodoba mu się to, co znajdzie w tej książce.